

MOLINS DE VENT

Des que tinc ús de raó (i que consti que no n'he abusat mai), he sentit parlar entre nosaltres dels mals del centralisme. I no pas com d'un fantasma vaporós, sinó com d'un inconvenient real que ens afligeix sovint. Es inevitable que en aquestes condicions, cadascú —i jo de dret— s'hagi format una idea del perill, de la seva localització geogràfica i de les fatalitats històriques que comporta.

Però resulta que, quan em pensava que ja sabia d'on venien els trets, la qüestió ha pres unes altres dimensions (o una direcció distinta) i l'amenaça cavalca unes tangents insospitades. Es veu que el perill immediat és el centralisme barceloní i el comencem a combatre amb singulars ardits. Com que l'ataquem tot just acabat de néixer —si és que ja ha vist la llum— crec que serem a temps de parlar-li els peus. No podem evitar, però, que alguns dels moviments tàctics per a aturar-lo causin estupor a les ànimes senzilles que es protegien el clatell amb les mans esperant els cops d'una altra banda.

La descentralització barcelonina va jugar una basa forta, l'any passat, amb els premis "itinerants", o sigui quan la festa literària de la nit de Santa Llúcia emprengué viatge. Sembla que l'experiència serà repetida i si el balanç que algú deu haver fet ha resultat favorable, cal esperar una gran animació: organitzarem visites de caire familiar, i si tenim en compte els premis d'altres poblacions catalanes, no seria estrany que els estimats germans ens tornessin el compliment (la descentralització ha de tocar a tothom) i, donada la quantitat de convocatòries, es podria preveure un increment del trànsit per ferrocarril i carretera, amb un toc de qualitat intel·lectual que ja convenia. Càlculs prudents ens revelen l'exis-

tència d'una vintena de premis en català, amb una mitjana de cinc membres per cada jurat, totalitzant un centenar de persones que anirien amunt i avall. I no pas soles: els acompanyarien organitzadors, seguidors fidels, concursants, parents, etcètera. Amb la congestió vial que ens aplanja ja no vindria d'aquí, però estic segur que les fondes s'hi notarien.

En esmentar les fondes, ve el record d'inquietuds anteriors relacionades amb els premis i els àpats. Sopar mentre els tècnics ordenaven les votacions es va considerar regressiu. "El que importa no és menjar —venfem a dir— sinó participar". A molts els irritava la festa al voltant de taules parades i cada any es deixaven sentir expressions de malhumor. Cada any, algú proposava el pa amb tomàquet com a instrument de supressió de classes i circulaven originals propostes destinades a purificar la festa, fins que prengué cos aquella memorable sessió amb oratòria, titelles i abstinència d'aliments. La qual, per raons difícils d'escatir, no resultà tan progressista com s'esperava.

Ara som a l'etapa dels premis volanders i cal obrir la porta a la confiança, tot i que gent com jo no pugui evitar un rosec. A mi em fa l'efecte que els aspectes banals, accessoris, ens fan fugir d'estudi. ¿No valdria més ocupar-se de prestigiar els treballs premiats, posant en joc tota la llestesa publicitària que ens fos permesa? Ens trobem a frec de la concessió dels premis corresponents a 1973; si ens dedicàvem a fer balanç del que ha ocorregut amb els premis de 1972 ens quedaríem desolats. Tenim poquíssimes publicacions nostres, els espais que la premsa de Barcelona destina a la crítica són escassos. Però, així i tot ¿quina atenció hem dedicat a les obres premiades en la convocatòria anterior? Podem dir que hem trencat tot de llances atacant la convegniència o no de sopar en roda d'amics, que ja tenim el peu el coll del centralisme barceloní, que anem polint el ritual... Però no sé si hem pogut evitar que molts dels nostres escriptors experimentin un cert sentiment de frustració.